

Asia: VN/34558/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

LUMON OY:N LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ RAKENTAMISLAIN MUUTTAMISEKSI (VN34558/2023)

1. Suunnittelijan pätevyysvaatimukset (mm. §83)

Pätevyyttä arvioitaessa kokemuksen osuutta tulisi korostaa. Kokemusta ei pidä pätevyyttä arvioidessa ohittaa.

Perustelut:

- Käytännössä pelkällä tutkintotodistuksella, joka perustuu teoriaopintojen suorittamiseen, ei voi vielä olla pätevä itsenäisesti suunnittelemaan toimivia ja rakennusmääräykset täyttäviä ratkaisuja, vaan suunnittelun on tapahduttava vastavalmistuneella kokeneemman suunnittelijan ohjauksessa ja valvonnassa, missä tapauksessa tämä kokeneempi suunnittelija ottaa vastuun.
- On lisäksi otettava huomioon, että lain voimaan tullessa ei Suomessa muutoin ole riittävästi muodollisesti päteviä suunnittelijoita. Pätevöityminen ottaa aikaa ja pätevien suunnittelijoiden puute hidastaa rakentamista, nostaa sen kustannuksia ja saattaa johtaa jopa väärennettyjen pätevyystodistusten esiintymiseen.
- Myös riittäväksi määritellyllä kokemuksella toteutetuista kohteista omaavan henkilö tulee voida katsoa olevan pätevöitynyt suunnittelijaksi.

2. Työnjohtajan pätevyysvaatimukset (mm. §86)

Pätevyyttä arvioitaessa kokemuksen osuutta tulisi korostaa. Kokemusta ei pidä pätevyyttä arvioidessa ohittaa.

Perustelut:

- Käytännössä pelkällä tutkintotodistuksella, joka perustuu teoriaopintojen suorittamiseen, ei voi vielä olla pätevä itsenäisesti johtamaan toimivia ja rakennusmääräykset täyttäviä rakentamiskokonaisuuksien työtä, vaan vastuullisen työnjohtajan on alkuvaiheessa tapahduttava kokeneemman ohjauksessa ja valvonnassa, missä tapauksessa tämä kokenut ja näin pätevoitynyt ottaa työnjohtovastuun.
- On lisäksi otettava huomioon, että lain voimaan tullessa ei Suomessa muutoin ole riittävästi muodollisesti päteviä työnjohtajia. Pätevoityminen ottaa aikaa ja pätevien suunnittelijoiden puute hidastaa rakentamista, nostaa sen kustannuksia ja saattaa johtaa jopa väärennettyjen pätevyystodistusten esiintymiseen.
- Myös riittäväksi määritellyllä kokemuksella toteutetuista kohteista omaavan henkilö tulee voida katsoa olevan pätevoitynyt työnjohtajaksi.

3. Materiaaliselosteet, GWP

Suomen tulee ajaa koko EU:n laajuista, yhtenäistä laskentavälinettä ja yhtenäistä rakennushankkeiden ympäristövastuullisuuden arviointikriteeristöä.

Perustelut:

- Suomi on liittynyt EU:hun tullakseen osaksi yhtenäistä talousaluetta, jossa maanrajat ylittävä kaupankäynti on helppoa, joustavaa ja yhtenäisiä standardeja noudattavaa. Suomen vienti EU-maihin perustuu tähän ja tämän tulee toteutua myös rakennustuotteissa. EU:n tulisi olla suomalaiselle teollisuudelle suuri, yhtenäisesti säännelty markkina-alue.
- Mitä enemmän ympäristövastuullisuussäädöksiä tulee, sitä suurempi riski on, että kansallisilla määräyksillä ja laskentatavoilla käytännössä suojataan maan omaa teollisuutta muualta EU-alueelta tulevilta kilpailevilta tuotteilta.
- Käytännössä on osoittautunut, että Pohjoismaissa käytössä oleva EPD-tuoteselosteen laskentamenetelmää ei sellaisenaan hyväksytä esim. Ranskassa, jolloin etenkin tuetun rakentamisen projekteihin ei pääse edes mukaan edes tarjoamaan suomalaisia tuotteita, ellei ole paikallisesti sertifioitua FDES-selostetta, vaikka Pohjoismaissa käytössä oleva EPD-seloste olisi virallisesti olemassa.

4. Päävastuullinen toteuttaja ja alihankkijat (mm. §95)

Vastuiden tulee olla kaikilla toteutustasoilla selkeät ja kirkkaat ja päävastuullisen on vastattava rakennuskokonaisuudesta kaikilta osin. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa, ei pelkästään yleisen edun kannalta vaan myös rakennuttajan ja loppukäyttäjän kannalta, että päävastuullinen toteuttaja varmistaa olennaisten teknisten vaatimusten täyttymisen rakennushankkeessa.

Aliurakkasopimuksen tekijä vastaa aina urakkasopimuksen määrittelemästä sisällöstä tilaajalleen.

Pääurakoitsijan tulee vastata lopputuloksesta kuin omastaan.

Perustelut:

- On kestävämpiä, jos päävastuullinen toteuttaja ei vastaa kokonaisuudesta. Rakennuttaja ja etenkin loppukäyttäjä ovat usein asemassa, ettei heillä ole eikä voi olla rakentamisteknistä osaamista.
- Jos kokonaisvastuu ei ole selvä, se vähentää rakennusinvestointien kiinnostavuutta Suomessa merkittävästi ja nostaa rakentamisen loppukustannuksia, jos rakennuttaja joutuu ottamaan kolmannen osapuolen puhtaasti valvomaan määräystenmukaisuutta ja toteutuksen lopullista soveltuvuutta määriteltyyn käyttötarkoitukseen.
- Muussa tapauksessa rakennushankkeen tulos ei voi olla elinkaareltaan kestävä lopputuote
- Asennusyrityksen/aliurakoitsijan vastuu tavaran soveltuvuudesta ja sen kiinnityksestä on oikein, sillä vain se on konkreettisesti paikalla ja tietää, mitä asennetaan ja mihin käyttöön
- Kokonaisvastuu on kuitenkin päävastuullisella toteuttajalla, sillä aliurakoitsijat voivat poistua markkinoilta esim. konkurssin kautta.
- Päävastuullisella toteuttajalla tulee olla vastuu myös arvioida jatkuvasti käyttämiään alihankkijoita ja niiden kykyä suoriutua suunnitteluajankäytön, rakennusaikaisen ja myös käytönaikaisen lopputuloksen laadusta

2. Esityksen mukaan Ilmastaselvityksessä tulisi raportoida uuden rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyysarviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

Vastaus:

A: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

A

3. Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

- Mikäli pääurakoitsijan ja aliurakoitsijoiden vastuut saadaan selkeiksi, tulee taloudellinen vaikutus olemaan positiivinen toiminnan tehostuessa.

- Jos ympäristövaikutusten arviointi tehdään muiden EU-maiden kanssa yhteisesti sovitulla samalla tavalla, on tällä myös positiivista vaikutusta kansainvälisen liiketoiminnan kannalta.

4. Kommenteja alueidenkäyttölain 57, 188 a ja 197 §:stä

-

5. Kommenteja ympäristönsuojelulain 156 b §:stä

-

6. Kommenteja laista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Miettinen Jari
Lumon Oy